
**ЧЕРВЕНАТА КНИГА
НА
БЪЛГАРИЯ**

Когато няма повече животни от даден вид, които да са останали живи, за този вид се казва, че е изчезнал.

В далечното минало няколко вида животни изчезнали поради нормални причини. Може да е имало промени в климата в частични райони, и растения или животни, от които видовете живеели да са умрели, поради промени във времето. Или животното може да е унищожено от друго, което било по-силно или по-бързо.

Но откакто човекът се появил на Земята и точно през последните сто години, животинските видове започнали да изчезват, поради ловуването, замърсяването или разрушаването на местата, където те живеят.

Сега има толкова много животни, които са застрашени от изчезване, че списъкът им се пази в

**На всеки 20 минути от Земята изчезва
един животински или растителен вид.**

През 1966 г. излиза I том на Червената книга. Тя е издание на Международния съюз за охрана на природата и природните ресурси.

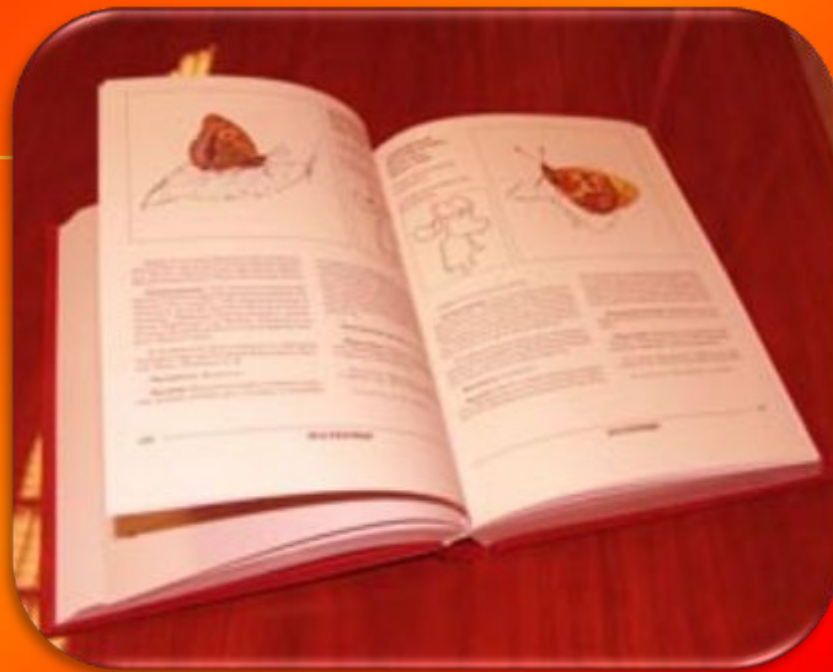

869 животни от почти 45 000, които са вписани в Червената книга, са изчезнали от лицето на Земята през последните четири години.

В тази книга са изброени животните и растенията, които могат безвъзвратно да изчезнат.

И ако ние, хората, не ги защитим, те ще загинат. Спасението им не е възможно без специални мерки: забрана на лова, опазване в резервати, грижа за размножаването им.

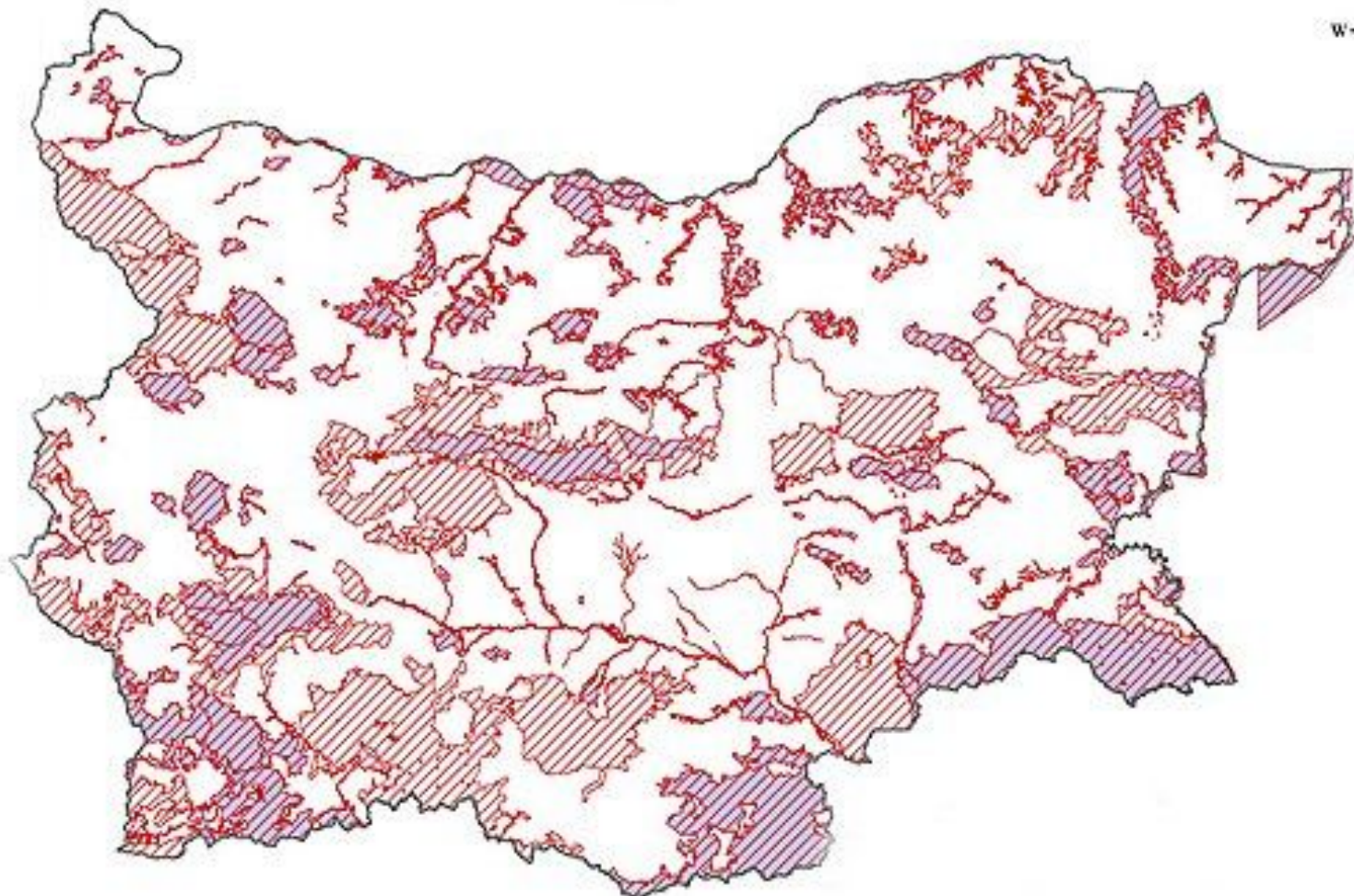
Червената книга се нарича Документ за съвестта на хората.

България е подготвила ново издание на Червената книга на застрашените или изчезнали видове у нас, както и актуализирана карта на защитените територии. И двете издания имат българска и английска версия.

За разлика от предишното издание от 1984 г., новата Червена книга ще има един том в повече. Той ще съдържа информация за местообитанията на застрашените и редки видове у нас.

Защитени зони по директивата за местообитанията

В Червената книга до всяка илюстрация на животните има специален знак - лък със стрела, символизиращ състоянието на вида.

За изчезналите видове той е черен, за застрашените - червен, а за редките - жълт.

В Червената книга за животните са включени птици В Червената книга за животните са включени птици, бозайници В Червената книга за животните са включени птици, бозайници, риби. В Червената книга за животните са

При последните 50-60 г. в България са изчезнали около 30 вида растения и 16 вида животни. Освен това около 400 вида растения и 78 вида животни са застрашени от изчезване.

В България са установени около 383 вида птици. Под защита са 327 от тях, а 100 са включени в Червената книга. Такива са:

**Черен
щъркел**

**Осоя
д**

**Гълъб
хралупар**

Ливаден дърдавец

Горски бекас

Черен кълвач

Белогръб кълвач

Скален орел

Малък креслив орел

сокол орко

голям ястреб

египетски лешояд

орел змияр

ЛОВЕН СОКОЛ

червен ангъч

белошипа ветрушка

розов пеликан

Картал/черен лешояд/

Девет вида птици са престанали да гнездят и са вписани в Червената книга като изчезнали.

сив жерав

средна бекарина

малка
кукумявка

Тези три вида - брадат лешояд
Тези три вида - брадат лешояд,
момин жерав Тези три вида -
брадат лешояд, момин жерав и
стрепет вече не гнездят в България,
нито мигрират през нея.

брадат лешояд

момин жерав

стрепет

В Червената книга на България са вписани 19 бозайника, като златката В Червената книга на България са вписани 19 бозайника, като златката, пъстрият пор В Червената книга на България са вписани 19 бозайника, като пъстрият пор, тюленът монах В Червената книга на България са вписани 19 бозайника, като пъстрият пор, красноухият котка В Червената книга на България са вписани 19 бозайника, като златката, дива котка

бозайника, като златката, пъстрият пор, тюленът монах, кривоухият котка, видратата, вилдратата, вилдратата котка, няколко

По принцип, черноморският тюлен-монах се счита за изчезнал, макар че отделни екземпляри са били виждани за последен път през 1991 г. прилеп

видра

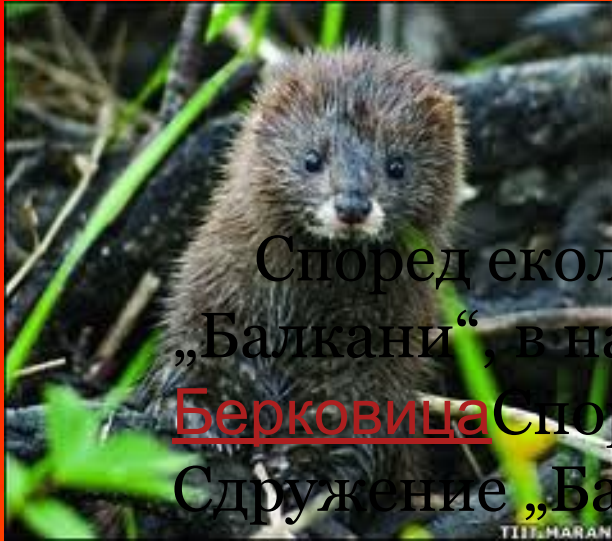
ТЮЛЕН МОНАХ

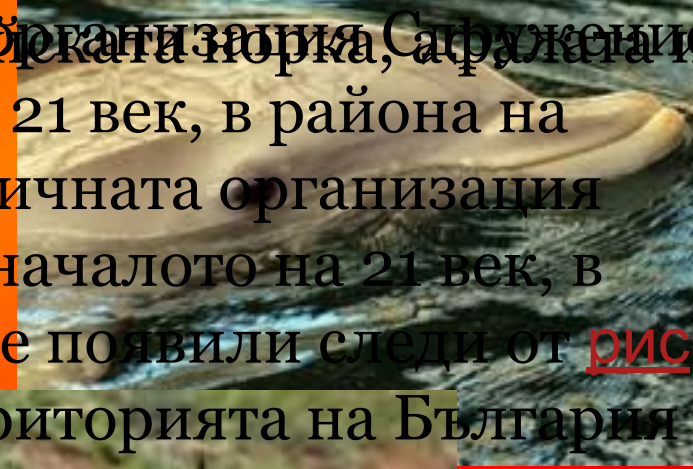
кафява
мечка

Други изчезнали бозайници са европейската норка Други изчезнали бозайници са европейската норка, афалата Други изчезнали бозайници

Според екологичната организация „Балкани“, в началото на 21 век, в района на Берковица Според екологичната организация Сдружение „Балкани“, в началото на 21 век, в

района на Берковица са се появили следи от рис, смятан за изчезнал от територията на България в продължение на един век.

афал

рис

През последните десетилетия са изчезнали и шест местни породи домашни животни -

риломанастирска овца През

последните десетилетия са

изчезнали и шест местни породи

домашни животни -

риломанастирска овца, местна

клепоуха свиня През последните

десетилетия са изчезнали и шест

Земноводни и влечуги

В Червената книга са описани 2 земноводни (алпийски тритон В Червената книга са описани 2 земноводни (алпийски тритон и сирийска чесновница В Червената книга са описани 2 земноводни (алпийски тритон и сирийска чесновница) и 13 влечуги. Защитени са вдлъбнаточел смок В Червената книга са описани 2 земноводни (алпийски тритон и сирийска чесновница) и 13 влечуги.

леопардов
смок

сирийска
чесновница

алпийски
тритон

сухоземна
костенурка

смок мишкар

змиегуще

вдлъбнаточел

смок

Риби

В Червената книга са вписани 2 кръглоустни и 22 костни риби. Застрашени от изчезване са див шаран В Червената книга са вписани 2 кръглоустни и 22 костни риби. Застрашени от изчезване са див шаран, кавказко попче

В Червената книга са вписани 2 кръглоустни и 22 костни риби. Застрашени от изчезване са кавказко попче, деветиглена бодливка вписани 2 кръглоустни и 22 костни риби. Застрашени от изчезване са див шаран, кавказко попче, деветиглена бодливка

В Червената книга са вписани 2 кръглоустни и 22 костни риби. Застрашени от изчезване са див шаран, кавказко попче, уклеј В Червената книга са вписани 2 кръглоустни и 22 костни риби. Застрашени от изчезване са див шаран, кавказко попче, деветиглена бодливка, дунавска минога, уклеј,

деветиглена бодливка, дунавска минога, уклеј, кавказко попче В Червената книга са вписани 2 кръглоустни и 22 костни риби. Застрашени от изчезване са див шаран, кавказко попче, деветиглена бодливка, дунавска минога, уклеј, кавказко попче

и 22 костни риби. Застрашени от изчезване са див шаран, кавказко

ШИП

волжка бяла риба

дунавска минога

уклей

деветиглена бодливка

България е извънредно богата на ендемични растения, които не могат да се видят никъде другаде по света - 170 вида.

Освен това в страната са установени и около 200 балкански ендемити, като много от тях са разпространени главно в България или открити първоначално в нея.

През ледниковата епоха заледяването е било значително по-слабо и по-омекотено отколкото в други части на Европа и тук са се запазили редица растения, които не са оцелели другаде.

Старопланинска
иглика
(*Primula frondosa*)
Расте в Средна
Стара планина

Бардуче (*Nuphar putea*)
Расте в Горнотракийската низина,
Черноморското крайбрежие, Северна
България

Маслиновидно бясно дърво (*Daphne
oleoides*)
Расте в Средна Стара планина, Врачанска
планина, Родопите, Пирин, Беласица,
Славянка

Планински божур (*Trollius europaeus*)
Расте в Западна и Средна Стара планина,
Витоша, Пирин, Рила, Западни Родопи,
западните гранични планини

Силивряк (*Haberlea rhodopensis*)
Расте в Средна Стара планина и в
Западните Родопи

Дървовидна хвойна (*Juniperus excelsa*)
Расте в Кресненския пролом и в Родопите -
над Кричим и Асеновград

Пролетно котенце (*Pulsatilla vernalis*)
Расте в Рила

Венерина обувка (*Cypripedium calceolus*)
Расте в Родопите около село
Бачково, Асеновградско

Храстовидна карагана (*Caragana frutex*)
Расте в Новопазарско

Нарцисоцветна съсънка (*Anemone narcissiflora*)

Расте в Средна и Западна Стара планина, Витоша, Рила, Пирин, Западните Родопи, западните гранични планини

Рамонда (*Ramonda serbica*)

Расте в Северозападна България

Еделвайс (*Leontopodium alpinum*)

Расте в Пирин и Средна Стара планина

Южно лале (*Tulipa australis*)

Расте в Кресненския пролом, Беласица, Източните Родопи, Бакаджиците, около Сливен

Оливиеров минзухар (*Crocus olivieri*)
Расте в Южна България

Жълт планински крем (*Lilium janke*)
Расте в Западна и Средна Стара планина, Витоша, Рила, Руй, Милевска планина, Конявска планина, Беласица

Дяволски орех (*Trapa natans*)
Расте главно край река Дунав

Едроцветна тинтява (*Gentiana kochiana*)
Расте в Западна и Средна Стара
планина, Карловско, Троянско

Шлемовиден салеп
(*Orchis militaris*)
Расте в предпланините
и планините

Освен Червената книга, хората създават и резервати - охранявани природни участъци, където се забранява всякаква стопанска дейност, а също и ловуването, за да се съхрани природата в нейното естествено състояние със цялото ѝ многообразие.

Но от всички нас зависи опазването на природата и всички нейни създания.

Аз откъснах цветенце
и то увяхна.

Аз хванах пеперудка
и тя умря в ръката ми.

И тогава разбрах,
че можеш да докоснеш красотата
само със сърцето си.

Изготвил: Искра Райкова

Използвани материали: